VERSLAG

Vergadering
Gezamenlijke Raadscommissie Begroting
3 november 2021 online

Index verslag vergadering gezamenlijke raadscommissie
3 november 2021

Agenda gezamenlijke raadscommissie Begroting

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen voorzitter	3
3.	Beeldvorming Programmabegroting 2022 en Belastingverordeningen 2022	3
4.	Oordeelsvorming Programmabegroting 2022 en Belastingverordeningen 2022	16

GEZAMENLIJKE RAADSCOMMISSIE BEGROTING

Aanwezig bij aanvang:
Voorzitter: mw. J. Kalk (t/m agendapunt 3) en H.H. Fennema (agendapunt 4)
Griffier: W.G.J. Drenth (t/m agendapunt 3) en P.M.H. van Ruitenbeek (agendapunt 4)
Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R. Redmeijer; D66: J. Deen en H.R. Jaarsma; VVD: F.R. Reijmerink en M.F. Vogel; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers en J.A. van waarden; CDA: G.J. Postma en D.E.O. Streutker; SP: mw. B. Verweij; ChristenUnie: R.M. Goedhart en mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl en H.P. Blok; Democraten Hilversum: R. Docter en J.E.M.G. Göbbels.
College: P.I. Broertjes, burgemeester en B. Heller, G. Kuipers, A.R.C. Scheepers, mw. K.J. Walters en mw. A.J. Wolthers, wethouders.

1. Opening en vaststellen agenda (0.2)
De **voorzitter:**
- opent de commissievergadering om 19.00 uur en heet allen welkom;
- deelt mee dat wordt vergaderd volgens het nieuwe vergadersysteem;

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen voorzitter (0.5)
Er zijn geen mededelingen.

3. Beeldvorming Programmabegroting 2022 en Belastingverordeningen 2022 (0.4)
Woordvoerders:
Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R. Redmeijer; D66: J. Deen en H.R. Jaarsma; VVD: F.R. Reijmerink en M.F. Vogel; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers en J.A. van waarden; CDA: G.J. Postma en D.E.O. Streutker; SP: mw. B. Verweij; ChristenUnie: R.M. Goedhart mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl en H.P. Blok; Democraten Hilversum: R. Docter en J.E.M.G. Göbbels.
College: P.I. Broertjes, burgemeester en B. Heller, G. Kuipers, A.R.C. Scheepers, mw. K.J. Walters en mw. A.J. Wolthers, wethouders.

Vragen aan burgemeester Broertjes
De **VVD**:
- vraagt wat de burgemeester de raad wil meegeven; burgemeester **Broertjes** geeft mee dat het Integraal Veiligheids Plan (IVP) afloopt, waarbij continuïteit van groot belang is, zoals ondermijning, verkeersveiligheid en het beperken van jeugdoverlast; het nieuwe IVP bereidt hij voor en krijgt zijn beslag in het nieuwe jaar; hij gaat voort met de stad veiliger en leefbaarder te maken;
- is benieuwd of daar voldoende voor in de begroting zit;
- wil weten hoe het gaat met ondermijning; burgemeester **Broertjes** bouwt dat onderwerp op en haalt kwaliteiten in huis, zoals mensen die data kunnen verzamelen en lezen; hij komt steeds meer achter de waarheid op het gebied van ondermijning, wat wel inspanning en geld kost en meer mankracht vereist; het landelijke beeld wordt gevolgd en de resultaten zijn er ook naar.

De **SP**:
- complimenteert de burgemeester met de acties met betrekking tot het coffeeshopbeleid; zij informeert of dat beleid nog wordt geëvalueerd of geüpdatet in zijn periode; burgemeester

Broertjes zegt dank voor het compliment; de evaluatie van het coffeeshopbeleid heeft wat vertraging opgelopen en hij komt daarmee in het vroege voorjaar 2022; er is nu weinig overlast van coffeeshops;
- informeert naar de mogelijkheid om een voorstel te doen over welke mogelijkheden Hilversum heeft om het seksbeleid te decriminaliseren; burgemeester **Broertjes** wil op dat gebied er nog een schepje bovenop doen; dat beleid gaat in het IVP ook een rol spelen;
- kent ook legale sekswerkers die problemen ondervinden, omdat ze onder de radar moeten werken en geen gebruik kunnen maken van de Tozo; nu is er alleen repressie; zij wil ook sekswerk decriminaliseren en laten toevoegen aan de begroting; burgemeester **Broertjes** is het ermee eens dat het gaat om twee kanten van de medaille;
    - de **ChristenUnie** informeert in welke mate binnen de regio overeenstemming is over de zorgcoördinator mensenhandel en ketenregisseur; burgemeester **Broertjes** meent dat dat nu goed is geregeld en is beslecht in een goede afspraak; mensen die ervoor verantwoordelijk zijn weten wat ze in de komende periode moeten doen.

GroenLinks:
- verwijst naar een motie van de gemeente Wijdemeren over verbod op consumentenvuurwerk en vraagt welke invloed die motie heeft op Hilversum; burgemeester **Broertjes** is voor een verbod, maar denkt dat dat dit jaar nog niet realistisch is, maar wel volgend jaar; er zijn nog geen landelijke richtlijnen; een vuurwerkverbod zou een landelijke kwestie moeten zijn; Hilversum heeft vooralsnog haar eigen model: eigen vuurwerk afsteken gecontroleerd op de markt; er kunnen nog meer vuurwerkvrije zones komen in de buurten en zo'n zone is er al in het centrum.

De **PvdA**:
- vraagt een toelichting op het agenderen van het verkorten van wachttijden bij Burgerzaken in 2022; burgemeester **Broertjes** kan geen concrete maatregelen melden, maar het is een on going proces; er wordt continu gewerkt om het proces te verbeteren en wachtlijsten te verkorten; maatregelen kan hij voor de commissie nalopen;
    - de **SP** weet dat de wachttijd voor een paspoort momenteel twee maanden is en vraagt daarmee rekening te houden bij de gemeenteraadsverkiezingen, waarbij kandidaten een geldig paspoort nodig hebben; burgemeester **Broertjes** verwijst hiervoor naar wethouder Wolthers; wethouder **Wolthers** gaat meer loketten Burgerzaken openstellen om de wachttijden voor paspoorten te verkorten; de paspoorten voor mensen op de kieslijsten neemt zij met de burgemeester op.

Hart voor Hilversum:
- maakt zich ernstige zorgen over het tekort aan menskracht in verhouding tot de hoeveelheid werk en de ambities en vraagt de burgemeester daarop te reflecteren; de **voorzitter** schuift die vraag door naar wethouder Wolthers; burgemeester **Broertjes** deelt de zorgen hierover.

Democraten Hilversum:
- heeft gevraagd naar de totale juridische kosten, waarop nog steeds geen eenduidige informatie is verstrekt; gevraagd wordt wat de burgemeester gaat doen om hierin te voorzien; burgemeester **Broertjes** weet dat hierover onlangs een brief naar de raad is geschreven; de raad is dus uitvoerig geïnformeerd; **Democraten Hilversum** bevestigt dat er antwoorden zijn gekomen op artikel 41-vragen, maar weet nog steeds niet wat het totale bedrag aan juridische kosten is; burgemeester **Broertjes** heeft dat bedrag niet paraat en zegt toe dat te zullen nazoeken.

Vragen aan wethouder Walters (0.23)
De **SP**:
- vraagt of de wethouder beleid is om € 6 miljoen van de jeugdzorggelden te oormerken voor jeugdzorg, rekening houdend met de 75%-regeling van het Rijk; wethouder **Walters** heeft al

heel veel geld in de jeugdzorg gestoken en maakt daarom niet de volledige € 6 miljoen daarvoor vrij;

- de **PvdA** vernam dat 75% structureel gaat zijn en vraagt of dat in de komende jaren weer wel aan jeugdzorg zal worden besteed; wethouder **Walters** gaat op advies van de provincie uit van 75%; er stond al een taakstellingspost; van de 75% blijft nog maar € 1,5 miljoen over; daarvan gaat een deel naar de jeugd voor verblijf, extra indexeringen en knelpunten, maar niet al het geld; telkens kijkt het college wat nodig is voor jeugd en dat wordt begroot;
- de **SP** leest een zin voor uit een brief die gaat over gelden voor jeugdzorg: 'Het Rijk is gehouden om gemeenten vanaf 2022 een structureel vergoedingenniveau voor de jeugdhulp toe te kennen dat uitgaat van de uitkomsten van het onderzoek van AEF en het daarin vastgestelde tekort van € 1,6 miljard à € 1,8 miljard, te vermeerderen met de vergoeding voor toekomstige volumegroei en adequate indexatie'; dat is volgens haar een duidelijke oormerk voor die gelden; zij stelt dat er behoefte is aan volumegroei gezien de wachtlijsten; gevraagd wordt of de wethouder die uitspraak kent; wethouder **Walters** antwoordt dat die uitspraak niet zozeer zegt dat het een oormerk is voor gemeenten; er is al behoorlijk opgeplust in de afgelopen jaren; inkomsten en uitgaven kan men niet precies matchen, wat komt omdat het geld in de algemene uitkering is gestort; het college begroot wat nodig is voor jeugdzorg, zoals indexeringen en extra kosten voor verblijf;
- de **VVD** weet dat het bedrag voor jeugdhulp de afgelopen jaren met € 8,8 miljoen is opgehoogd en vraagt of dat bedrag in vier jaar is onttrokken aan de algemene middelen; wethouder **Walters** stelt dat dat niet zo moet worden gezien, omdat de gemeente ook indexeringen krijgt in het accres; hoeveel meer is gekregen voor jeugd is niet te zien;
- **D66** vraagt of het niet rondkrijgen van 2022 ook gevolgen kan hebben voor 2023; wethouder **Walters** antwoordt dat dat zou kunnen; in 'Naar een financieel gezond domein' zitten 15 maatregelen, waarvan er drie niet gaan lukken; een deel is ook niet te meten of leidt tot minder jeugdbegeleiding thuis; het blijft een uitdaging of de forse taakstelling al dan niet te halen is;
- **GroenLinks** vraagt of de wethouder denkt dat de € 6 miljoen een voorschot is op de reparatie van het Jeugdwetdossier en of zij de taakstelling op jeugd nog wel zo opportuun vindt; wethouder **Walters** stelt dat als het Rijk eerder over de brug was gekomen met middelen de gemeentelijke taakstelling niet nodig was geweest; nu is het geld er wel, maar de gemeente probeert wel die taakstelling te halen, die slagen om de arm omvat;
- de **SP** memoreert dat de raad een motie heeft aangenomen over het oplossen van wachtlijsten en vraagt welk geld daarvoor is uitgetrokken; wethouder **Walters** antwoordt dat zij van de regio informatie wil om de wachtlijst vanuit het kind gezien in beeld te brengen, zodat de raad info over wachttijden is te geven;
- **GroenLinks** meent dat de begroting er vanwege de septembercirculaire gunstig uitziet en vraagt of de taakstelling was gebleven als die eerder bekend was geweest; wethouder **Walters** weet dat niet, maar de septembercirculaire kwam wel op een ongelukkig moment.

Hilversums Belang:

- wil weten hoe tevreden de wethouder is over wat zij heeft bereikt en of zij doelen heeft gerealiseerd; wethouder **Walters** had als hoofddoel continu goede zorg en jeugdzorg te leveren; zij is tevreden over de geleverde zorg; zij hoort ook van ouders van kinderen dat de zorg goed is; wachttijden zijn soms een punt en zij is daarmee aan de slag gegaan om die concreter te krijgen; de lange wachttijden voor de Wmo-beschikkingen zijn opgelost; klachten van het afgelopen halfjaar zijn doorgelopen; zij is dus heel tevreden.

De **PvdA**:

- vraagt of de wethouder de begroting beschouwt als beleidsarm vanwege het verkiezingsjaar 2022; wethouder **Walters** doet dat niet;
- informeert hoeveel ruimte de wethouder de nieuwe coalitie geeft om een eigen koers te bepalen; wethouder **Walters** probeert een nette begroting achter te laten zonder veel risico's of uitzonderlijkheden; verder is de reserve goed op orde en is er naar aanleiding van de septembercirculaire een riante positie, met een voordeel van € 4,5 miljoen structureel.

De **ChristenUnie**:
- ziet de zes financiële kengetallen richting de ondergrens bewegen en die gaan daar ook doorheen; gevraagd wordt wat het voor het college betekent als een of meer van deze getallen in het rood komen; wethouder **Walters** reageert dat een kengetal de solvabiliteit betreft; bij de kadernota is gezegd dat het scherp aan de wind zeilen is en dat is het nog steeds; het is goed sturen en daarvoor wordt ook steeds meer beleid gemaakt, met de meerjarenprognose grondexploitatie en het versterkte risicomanagement; zij wil alles kunnen doen, maar als dat niet lukt moet men op tijd bijschakelen; de voorliggende begroting vindt zij voldoende en alle plannen kunnen worden uitgevoerd;
    - de **PvdA** ziet een flinke stijging van langlopende leningen en vraagt hoe het eruit ziet als de komende jaren flink wordt doorgeïnvesteerd; wethouder **Walters** erkent dat er forse investeringen zijn in onderwijshuisvesting, € 68 miljoen; als bedragen stijgen moet de gemeente temporiseren met andere investeringen; het college kijkt wat al dan niet past;
    - **Hilversums Belang** is de vraag van de ChristenUnie uit het hart gegrepen en brengt in herinnering motie M 20-87; gevraagd wordt om iets meer te zeggen over de kengetallen; wethouder **Walters** begon bij de kadernota de kengetallen uit te rekenen en die zagen er toen goed uit; nu ziet zij dat de gemeente een beetje op de rand zit; de kleine daling in C-niveau is acceptabel, wat betekent bij de komende kadernota weer scherpere maatregelen te nemen;
    - de **PvdA** vraagt of het college in hetzelfde tempo als de afgelopen periode gaat doorinvesteren en of de kengetallen dan hetzelfde blijven of veranderen; wethouder **Walters** gaat in het MPG alle fysieke projecten plannen; er zijn grote investeringen in onderwijs en het meerjarenonderhoudsprogramma en dat zit allemaal in de begroting; de kans in hetzelfde tempo op te plussen vindt zij niet zo groot; bij in hetzelfde tempo opplussen gaan de kengetallen richting rood; nu zijn zaken gedekt binnen de begroting;
    - de **VVD** vraagt hoe de septembercirculaire de begroting in de goede richting kan duwen; wethouder **Walters** stelt dat het ophogen van de reserve stedelijke ontwikkeling een mogelijkheid is om te sparen voor fysieke projecten.

GroenLinks:
- wil het hebben over het hoge abstractieniveau van de programmabegroting en het hoog over-niveau daarvan; gevraagd wordt of de raad goed kan sturen met de kengetallen en wil daarover met de Audit- en rekeningcommissie van gedachten laten wisselen; wethouder **Walters** kan best een discussie hebben over waarmee men stuurt; de kpi's zijn een beperkte set; te weinig wordt bij een beleidsdocument vastgesteld wat wordt gevolgd en gemonitord en welke doelen de gemeente heeft; dat zit hem meer in de beleidsdoelen; zij verklaart zich bereid om dit punt te bespreken met de Audit- en rekeningcommissie;
- vraagt of de wethouder toezegt dat zij bij de volgende beleidsnota's concretere doelen gaat beschrijven; wethouder **Walters** weet niet of dat met elk beleidsdoel kan en vindt het slimmer eerst van gedachten te wisselen met de Audit- en rekeningcommissie wat men daarmee wil.

D66:
- informeert naar het uitvoeringsprogramma mantelzorg; wethouder **Walters** heeft eerder in een brief gemeld dat de mantelzorguitwerking later komt, omdat het niet goed past in de planning; er gebeuren wel extra taken rondom mantelzorg; er is subsidie van het Rijk binnengehaald om zaken waarop mantelzorgers kunnen leunen duidelijker onder de aandacht te brengen en de

bureaucratie daarbij weg te halen; een hele uitvoeringsnota maken voor maart 2022 gaat niet meer lukken.

De **VVD**:
- informeert of er actieve sturing is op het rentebeleid is om langjarig te optimaliseren; wethouder **Walters** wijst op de prognose van de langjarige liquiditeit en rentes; er is meer treasurybeleid en het college zit daar dichter op; het is een kwestie van voorzichtiger zijn met schulden en investeringen minder hard te laten gaan; voorlopig zijn er nog veel plannen die veel geld vragen, wat een zorgpunt is.

Democraten Hilversum:
- vraagt om een voorstel conform de Financiële verordening voor een termijn en maximumbedrag voor de reserve stedelijke ontwikkeling; wethouder **Scheepers** antwoordt dat de reserve stedelijke ontwikkeling eind 2019 is ingesteld bij het nieuwe grond- en vastgoedbeleid; bij amendement is bepaald dat de hoogte van de reserve bij elk P&C-moment geëvalueerd zou worden; de eerste evaluatie zal plaatsvinden bij de komende kadernota in 2022; dan is er enige ervaring mee; de hoogte kan variëren van € 1 miljoen tot € 75 miljoen.

De **SP**:
- vraagt of de wethouder bekend is met het convenant maatwerkprocedure toegang hulpmiddelen en het convenant meeverhuizen inividuele mobiliteitshulpmiddelen en of zij bereid is daarnaar te kijken, omdat zij voornemens is om daarover een motie in te dienen; wethouder **Walters** kent die opzetten en voert in de praktijk ook dezelfde doelen uit; dat gebeurt niet precies volgens de convenanten, omdat een aantal dingen niet goed werken; met de consulenten en de regio vindt uitvoering plaats;
- vraagt of het college wel bereid is om die convenanten te ondertekenen; wethouder **Walters** verklaart zich daartoe niet bereid, omdat de gemeente het niet precies zo doet, maar wel volgens de strekking daarvan.

Hilversums Belang:
- vraagt wat een toekomstig college kan doen om tegenvallers op te vangen, zoals bezuinigen of het ozb-tarief laten stijgen; wethouder **Walters** kan de woonlasten iets verhogen; logischer is het om te kijken naar faseren en temporiseren van projecten; ook blijft zij schaven aan de efficiency, de E-dienstverlening en het automatiseren van taken om de efficiency te verhogen; persoonlijk wil zij de woonlasten laag houden;
- is bezorgd over bezuinigen op de sociale zorg en vraagt of er een risico daarop is; wethouder **Walters** denkt dat er bij zorg altijd over bezuinigen en efficiency wordt nagedacht, maar verwacht niet daarin te moeten snijden.

De **ChristenUnie**:
- vraagt wat de wethouder vindt van het voorstel van de accountant om in 2022 proef te draaien met de nieuwe wijze van rechtmatigheidsverantwoording door het college; wethouder **Walters** vindt dat een goed idee.

De **PvdA**:
- is benieuwd in hoeverre het mogelijk is dat verhuurders de rioolheffing weer gaan verrekenen door de huurprijs te verhogen voor huurders; wethouder **Walters** antwoordt dat voor sociale huurwoningen niet mogelijk is, omdat er landelijke afspraken zijn over stijging van de huren; bij particuliere huurders is dat wel mogelijk; in het voorjaar heeft zij particuliere verhuurders op de hoogte van deze beleidswijziging gebracht; een deel van de verhuurders belast de rioolheffing wel door en een deel niet; daar kan het college verder geen richting aan geven;
- informeert of de wethouder een berekening maakt van een gemiddelde huurder van een particuliere woning als de rioolheffing wel in de huur wordt doorbelast en wat dat betekent voor de totale toename van de lasten; wethouder **Walters** antwoordt dat het voor eenpersoonshuishoudens gaat om een stijging van 4,6% en voor meerpersoonshuishoudens

5,7%; dat geldt echter niet zo, omdat men rioolheffing niet in de servicekosten mag verrekenen, omdat het geen service is van verhuur; rioolheffing mag men ook niet in de huur verrekenen, omdat de rijksoverheid heeft gezegd dat de particuliere huurprijs de komende drie jaar met 1% plus inflatie mag stijgen; voor 2021 is dat 2,4% en dat is de grens; als in een huurcontract staat dat rioolheffing wordt doorbelast moet men die wel betalen; in de meeste contracten zal dat echter niet staan;

- de **SP** vraagt of de huurders van sociale huurwoningen met kostenstijgingen worden geconfronteerd als ze de rioolheffing in de servicekosten doorberekend krijgen; wethouder **Walters** heeft naar andere gemeenten gekeken en daar is dat niet geconstateerd; er zal een deel van het effect doorsijpelen, maar dat zal niet helemaal gebeuren.

De **SP**:

- vraagt zich af of de wethouder onderzoek gaat doen of de gemeente voldoende eerstelijns zorgvoorzieningen heeft bij het toevoegen van veel woningen en mensen; wethouder **Walters** heeft dat onderzoek nu niet op de planning staan.

Het **CDA**:

- stelt een vraag over het risicoprofiel; risico's zijn in Hilversum traditioneel laag, maar zij mist de investeringen als risico; de investeringskalender en de risico-uitwerking daarvan zou bij de risico's moeten worden genoemd; wethouder **Walters** kan zich dat voorstellen bij grondexploitaties, maar bij onderwijsinvesteringen is er een post onvoorzien; elk jaar wordt gekeken welke investeringen er zijn en wat de actuele risico's daarvan zijn; bij meer grote projecten in uitvoering kan men wel meer risico zien, deels bij de grondexploitaties en deels bij andere grote investeringen.

Vragen aan wethouder Wolthers (1.05)

Hart voor Hilversum:

- maakt zich zorgen over de personele bezetting en merkt dat daardoor kansen blijven liggen; zij hoort graag hoe de wethouder daarvoor tot een oplossing gaat komen voor deze uitdaging; wethouder **Wolthers** maakt zich op sommige plekken in de organisatie ook zorgen over de personele bezetting, onder andere bij telefonie en wonen; er wordt daar druk geworven; op wonen is er bij gemeenten heel veel vraag naar mensen die dit specialisme in huis hebben; er is daar een krapte op de arbeidsmarkt; dat vraagt meer personeelsplanning;
  - **D66** informeert naar initiatieven om met de strategische personeelsplanning op lange termijn om te gaan, bijvoorbeeld een traineepool; wethouder **Wolthers** vindt het interessant om zich daarover te buigen; functieschaal 7 is interessant voor jong talent en daar kijkt de gemeente heel goed naar;
  - de **VVD** vraagt hoe de wethouder de aantrekkelijkheid van de gemeente inschat als werkgever in het publieke domein; wethouder **Wolthers** merkt op dat Hilversum in het algemeen wordt gezien als aantrekkelijke gemeente, omdat daar de uitdagingen groot zijn;
  - **Hart voor Hilversum** vraagt welke risico's Hilversum als stad loopt omdat dingen blijven liggen vanwege het gebrek aan menskracht; wethouder **Wolthers** loopt daardoor het risico van vertraging; wellicht moeten er mensen klaar staan die breder inzetbaar zijn;
  - **GroenLinks** vraagt de wethouder of de nieuwe gemeentesecretaris aan de slag kan gaan met het probleem en de raad daarover op de hoogte kan houden; wethouder **Wolthers** neemt de zorg over de personele bezetting en de krapte op de arbeidsmarkt mee naar de nieuwe gemeentesecretaris en zal de raad daarvan op de hoogte houden; dat zegt zij toe;
  - de **SP** informeert naar de bereidheid van de wethouder om te onderzoeken waarom mensen ervoor kiezen om voor andere gemeenten te werken; wethouder **Wolthers** noemt Hilversum een interessante gemeente om voor te willen werken; recruiters gaan

namens Hilversum achter mensen aan; andere gemeenten zijn qua arbeidsvoorwaarden misschien interessanter;
- de **SP** vraagt of de arbeidsvoorwaarden bij Hilversum slecht zijn; wethouder **Wolthers** zegt van niet, maar in andere gemeenten is de inschaling weer wat anders.

De **SP**:
- vraagt in hoeverre er rekening wordt gehouden met de toenemende vraag aan onderwijs; wethouder **Wolthers** legt uit dat voor onderwijs prognoses geldig zijn; in het IHP is rekening gehouden met een bepaalde groei; het hangt af van wat vanwege de bouw men aan extra groei tegenkomt;
  - **GroenLinks** vraagt of met schoolbesturen een versnelling aan te brengen is in het verduurzamen van schoolgebouwen; ook zijn subsidies beschikbaar voor ventilatie van schoolgebouwen, die overigens niet alle kosten dekken; beide zaken wil zij voortvarender laten oppakken; wethouder **Wolthers** antwoordt dat gesprekken over duurzaamheid met scholen lopen; het is aan scholen zelf om te investeren in zaken als zonnepanelen;
  - **GroenLinks** wil die gesprekken projectmatiger aanpakken om het tempo van verduurzaming van schoolgebouwen te verhogen; wethouder **Wolthers** wijst op de financiële component die hiermee te maken heeft; voor zonnepanelen zijn ook geen middelen gereserveerd; duurzaamheidsdeskundigheid tussen scholen onderling wordt wel bevorderd;
  - **Democraten Hilversum** stelt dat de rijksoverheid vindt dat gemeente en scholen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor luchtventilatie op scholen en vraagt waarom het college zich hiervan uitzondert; wethouder **Wolthers** wijst op de monumenten in Hilversum, waarbij het lastiger is om met luchtventilatie om te gaan; het is een punt van onderhoud dat bij de scholen hoort; grotere ingrepen worden gezamenlijk opgepakt, maar regulier onderhoud behoort bij de scholen;
  - **Democraten Hilversum** vraagt of de achterstand met betrekking tot ventilatie (11% ten opzichte van 63%) op het landelijke gemiddelde is ingelopen; wethouder **Wolthers** loopt die in, conform de plannen in het IHP en dat zal aan de hand van de businesscases verder vorm te krijgen; de rijkssubsidie is bedoeld om ook met corona om te gaan en daar zit best een spanningsveld;
  - **GroenLinks** geeft de wethouder gelijk wat betreft de gezamenlijke verantwoordelijkheid, maar wijst op nieuwe wetgeving en vraagt de wethouder samen met schoolbesturen daarnaar te kijken; wethouder **Wolthers** stelt dat er periodiek overleg is met schoolbesturen waarbij wordt bekeken of gezamenlijk kan worden opgetrokken;
  - de **SP** informeert hoe vaak leerlingenprognoses worden geactualiseerd; als blijkt dat een inhaalslag nodig is vraagt de fractie wat daarvan het financiële gevolg is; wethouder **Wolthers** laat weten dat de leerlingenprognoses jaarlijks worden gemaakt; als de gemeente groeit krijgt de gemeente ook andere bedragen; als dat bijbouwen betekent, betekent dat ook fors investeren en moet zij naar de raad komen met het IHP.

GroenLinks:
- wil het hebben over de bijzondere bijstand en is blij dat de grens om in aanmerking te komen voor een aantal voorzieningen naar 130% van het minimuminkomen is gegaan;
- vindt de energieprijsstijging een vreselijke boodschap voor de lagere inkomens en vraagt of de wethouder met betrekking tot de bijzondere bijstand wil nadenken over vermindering van de energielasten voor mensen met een minimuminkomen; wethouder **Wolthers** doet dat al, ook met energiecoaches;
  - de **SP** vraagt of de wethouder bereid is om de Regeling verduurzaming voor huishoudens kan worden uitgebreid naar andere vormen van duurzaamheid; wethouder **Wolthers** wil die regeling voorlopig zo goed mogelijk uitvoeren, omdat die nog niet zo lang bestaat;

- de **PvdA** informeert naar plannen om zicht te krijgen op gezinnen met problemen door stijgende energieprijzen; wethouder **Wolthers** stelt dat die gezinnen zich bij de gemeente kunnen melden en daarop speelt de gemeente in; de **PvdA** vraagt of dat gebeurt in samenwerking met de energiemaatschappijen; wethouder **Wolthers** doet dat nog niet, maar wil daar wel naartoe, in de zin van 'Vroeg erop af' bij huurschulden bij woningcorporaties;
- de **SP** lijkt het handig om de Regeling verduurzaming uit te breiden zodat die voor de rest van zijn levensduur goed en actueel is; wethouder **Wolthers** vindt dat voor de gemeente Hilversum nu niet aan de orde, omdat al ingespeeld wordt op de vraag.

D66:
- is benieuwd naar de voortgang van het onderzoek naar de herinrichting van de Gijsbrecht van Amstelstraat naar aanleiding van een aangenomen motie en of daarvoor in de begroting ook een reservering is opgenomen; wethouder **Wolthers** voert dat onderzoek naar verkeersstromen en wat die betekenen voor de herinrichting nu uit en voor het vervolg is nog geen specifiek geld geraamd.

De **PvdA**:
- vraagt of de wethouder al meer weet over het actieplan in het kader van NPO en of zij de raad daarvan al op de hoogte kan stellen; wethouder **Wolthers** verwacht in december tot een plan te komen en aan te sluiten bij de Hilversumse educatieve agenda, die al inspeelt op de groepen die het hardst door corona zijn getroffen;
- interpreteert dat de wethouder ook een update van de educatieve agenda meeneemt; wethouder **Wolthers** is daarmee druk bezig; NPO-gelden en opties komen daaruit ook voort.

De **VVD**:
- stelt vast dat het onvoldoende lukt om mensen uit de bijstand naar werk te geleiden en vraagt of het beleid daartoe dan onvoldoende is; wethouder **Wolthers** heeft in het bestand mensen zitten die moeilijk naar de arbeidsmarkt te begeleiden zijn; er zijn wel succesvolle projecten zoals Zorgstart; met het werkgeversservicepunt wordt gezorgd dat mensen zo snel mogelijk aan het werk komen; nu moet alles echt gaan draaien.

Democraten Hilversum:
- informeert hoe realistisch de ontwikkelscenario's voor het Arenapark Laapersveld zijn als het Laapersveld nodig is; wethouder **Wolthers** noemt die scenario's realistisch; Laapersveld is betrokken bij de wens voor het verplaatsen van het station, daarvoor zijn namelijk twee kanten nodig; bij verplaatsing van het station moet men ook iets doen met de omgeving.

Hart voor Hilversum:
- mist het bedrijventerrein Zuidwest bij 'werk en inburgering' op bladzijde 8; wethouder **Wolthers** zit bijna maandelijks met bedrijventerrein Zuidwest aan tafel en is met werk en inburgering aan de gang;
- informeert of reserveringen zijn gedaan voor het 21-puntenplan voor het bedrijventerrein; wethouder **Wolthers** heeft geen reserveringen gedaan en doet zaken uit de lopende begroting; de afhandeling van dat plan loopt hartstikke goed;
- verwijst naar bladzijde 22 over deelmobiliteit en vraagt waarom park & bike daar niet bij vermeld staat; de **voorzitter** vindt dat een technische vraag en wil die in het vervolg tevoren gesteld zien; wethouder **Wolthers** laat weten dat park & bike terugkomt in de startnotitie voor de uitvoeringsplannen voor de mobiliteitsvisie begin volgend jaar.

De **VVD**:
- vraagt om parkeren op het maaiveld en in de wijk te splitsen, om inzicht te hebben in waar parkeergeld wordt opgehaald; wethouder **Wolthers** weet niet of dat te splitsen is en weet dat buurtparkeren geen melkkoe is en kostendekkend is.

De **SP**:
- gaat in op de armoedeval door mensen die parttime of volledig aan het werk gaan; Stimulansz beschikt over een instrument om die armoedeval te toetsen 'Werken loont', dat de gemeente zou kunnen gaan gebruiken, wat een kleine investering vraagt; zij zou willen dat het college dat instrument gaat gebruiken; wethouder **Wolthers** verklaart zich daartoe bereid; zij wil een herbestedingsplan voor de TONK aan de raad willen voorstellen, dat later dit jaar komt; daarin wil zij het door de SP genoemde instrument meenemen.

Hilversums Belang:
- informeert naar de anti-coronamaatregelen in het gemeentehuis en de luchtkwaliteit in gemeentelijke gebouwen; wethouder **Wolthers** volgt de richtlijnen en probeert de coronagevolgen voor de medewerkers te beperken; plannen voor de luchtzuivering en ventilatie van het raadhuis worden eind 2022 gerealiseerd;

De **SP**:
- herinnert aan het op 21 april 2021 met 19 stemmen voor aannemen van motie M 21-39; beloofd is voor september 2021 daarover terug te rapporteren, die is echter niet in de begroting terug te zien; wethouder **Wolthers** komt in de startnotitie uitvoeringsplannen mobiliteitsvisie begin volgend jaar daarop terug; de uitvoering volgt later en daar wordt nog onderzoek naar gedaan.

De **PvdA**:
- vraagt een toelichting op het dashboard over het gebruik van regelingen door minima, welk inzicht de wethouder verwacht daaruit te ontlenen en welke acties daaraan eventueel verbonden worden; wethouder **Wolthers** moet dat nog bekijken en afhankelijk van wat daaruit komt kijkt zij verder.

De **SP**:
- ziet op bladzijde 57 de doelstellingen over de tevredenheid van Hilversum benoemd; 32% van de Hilversummers is ontevreden en dat moet voor het college stijgen naar 40%; die ambitie vindt zij te laag; wethouder **Wolthers** vindt die ambitie wel een uitdaging en daarover kan politieke discussie plaatsvinden;
- vindt het in het kader van de veiligheid belangrijk dat het centrum bereikbaar is en vraagt in hoeverre daarmee rekening is gehouden, gezien de aangekondigde verbouwingen; wethouder **Wolthers** heeft daarmee rekening gehouden en bereikbaarheid zit in de plannen; daarmee is in de voorliggende begroting niet ingegaan;

Vragen aan wethouder Voorink (1.48)
De **VVD**:
- complimenteert de boa's die de afgelopen periode veel werk hebben verzet en informeert naar de superboa; wethouder **Voorink** koestert die ambitie nog steeds en gaat na corona de volgende stap daartoe zetten; nu is het niet het moment om extra klussen erbij te doen.

Hart voor Hilversum:
- vraagt hoe buurtsportcoaches erbij te krijgen zijn; wethouder **Voorink** heeft nog ruimte daarvoor, maar heeft het beeld dat met de coaches goed op formatie zijn; wethouder **Walters** kondigt vanuit het lokaal preventieakkoord ook extrageld aan, waarmee een extra buurtsportcoach zal worden ingezet; een voorstel daartoe komt naar de raad toe.

De **PvdA**:
- informeert naar het risico op vertraging bij bouwontwikkelingen; wethouder **Voorink** ziet daar geen risico; hij kan echter geen projectleider zetten op het Circusterrein, waarvoor flexwonen is gewenst, waarvoor mensen nodig zijn;
- vraagt hoe het tempo behoudens vacatures hoog te houden is; wethouder **Voorink** weet dat niet en gaat het in belangrijke mate om handjes.

Democraten Hilversum:
- ziet de tuinstad in de begroting ontbreken, wat volgens de wethouder een omissie is; gevraagd wordt hoe dat wordt hersteld; wethouder **Voorink** stelt dat Hilversum tuinstad blijft, ongeacht de begroting en dat is ook vastgelegd in de beschermde stadsgezichten; in de omgevingsvisie kan de discussie over het behouden en versterken van de tuinstad worden gevoerd.

De **SP**:
- informeert naar acties voor het beter verbinden van welzijn, zorg en veiligheid, waarover in de begroting niets is genoemd; wethouder **Voorink** vindt het heel belangrijk te bewegen richting housing first; het begint met een dak boven je hoofd; in het beleidsplan bescherming en opvang worden buurgemeenten aangesproken op het realiseren van doorstroomwoningen; daarnaast is er een groot aantal andere maatregelen; hij deelt de ambities van de SP op dat vlak;
- vraagt of de wethouder bereid is de gedachte van het IJslandse model te omarmen, omdat jongeren te weinig te doen hebben in coronatijd; wethouder **Voorink** zal zo'n motie met veel interesse lezen om op dat vlak stappen te kunnen zetten.

Vragen aan wethouder Scheepers (1.57)
De **VVD**:
- informeert naar de stand van zaken op het gebied van wijk- en buurtgericht werken en of er extra middelen nodig zijn om zaken waar te maken; wethouder **Scheepers** laat weten dat dat nog steeds erg goed gaat, waarin buurtcoördinatoren een cruciale rol hebben gespeeld; initiatieven vanuit buurten en wijken verlopen nog steeds goed; afgelopen jaar is de pot van € 450.000,- opgemaakt en hij verwacht dat dat ook in 2021 zal gebeuren; initiatieven zijn goed voor sociale cohesie binnen wijken.

Hart voor Hilversum:
- wil een indicatie hebben van het kostenverhaal vermeld op pagina 6; wethouder **Scheepers** wil kosten op een zakelijke manier in rekening brengen bij ontwikkelaars; het gaat niet om een paar ton.

Hilversums Belang:
- vraagt wat gedaan kan worden om het financiële risicoprofiel voor de gemeente Hilversum voor Crailo te verbeteren; wethouder **Scheepers** heeft daar een buitengewoon zorgvuldig proces ten aanzien van risicomanagement doorlopen; risico's zijn zorgvuldig geanalyseerd met een Monte Carlo-analyses; hij doet volgens hem het maximale om risico's zo goed mogelijk te managen.

Democraten Hilversum:
- vraagt of de wethouder bereid om te bezien of een ontwikkeling op de Korte Noorderweg zonder € 300.000,- van de gemeente mogelijk zou zijn en waarom de gemeente dat bedrag moet investeren; wethouder **Scheepers** stelt dat sprake is van een beperkt publiek tekort, zodat daarvoor overheidsgeld ingezet moet worden, het gaat over kabels, leidingen en het verleggen van een openbare weg; de subsidie van de woningbouwimpuls is gekoppeld aan dat publieke tekort; **Democraten Hilversum** las dat in principe de ontwikkelaar die kosten zou moeten dragen; omdat die dat niet kan zou de gemeente dat doen; wethouder **Scheepers** stelt dat het gaat om een publiek tekort en het niet gebruikelijk is dat de gemeente kosten voor een ontwikkelaar betaalt.

Hart voor Hilversum:
- vraagt of het college de regentonactie nog vaker kan houden; wethouder **Scheepers** heeft die actie vorig jaar gehouden vanuit het initiatief van Hilversum-Zuid; het was een buurtinitiatief eind 2020; besloten is die actie voor alle wijken te houden; middelen daarvoor zijn niet

structureel in de begroting opgenomen; als het college echter ruimte ziet zal het alsnog zo'n actie uitvoeren.

Vragen aan wethouder Heller (2.06)
De **VVD**:
- vraagt of bij de GAD ook goed wordt gekeken naar het milieurendement; wethouder **Heller** antwoordt dat de GAD ook daarnaar kijkt;
    - het **CDA** vraagt hoe de kosten van papierinzameling zich in de toekomst ontwikkelen; wethouder **Heller** kijkt meer naar het rendement van inzamelingsacties; hij gaat meer kijken naar de voorkant van de afvalketen en producentenverantwoordelijkheid;
    - **D66** vraagt of het via de begroting toezien op een efficiënte en effectieve afvalinzameling al heeft gewerkt of dat een uitdrukkelijker stem daarin nodig is; de begroting is namelijk € 1 miljoen hoger gezien meerkosten voor personeel en verwerkingskosten; is de wethouder hier in control; wethouder **Heller** heeft het gevoel in voldoende mate in control te zijn; er is geen twijfel dat heel scherp op efficiency wordt geacteerd; dat de lasten toenemen ligt niet aan efficiency en heeft te maken met rendement en het tegenvallen van opbrengsten van reststromen; **D66** verbaast dat antwoord.

De **PvdA**:
- vraagt of € 578.000,- voor inburgering voldoende zal zijn; wethouder **Heller** verwacht van wel, maar wacht de resultaten van de inkoopprocedures af;
- vraagt of de gemeente zelf moet bijplussen als het bedrag niet voldoende is; wethouder **Heller** komt naar de raad terug met opties als het bedrag niet voldoende zal zijn; in principe staat de gemeente dan zelf voor inburgering aan de lat.

Hart voor Hilversum:
- informeert naar veranderingen in de ambities over het van het gas afhalen van de woningen in de Meent en Kerkelanden, gezien de stijgende energieprijzen; wethouder **Heller** ziet die veranderingen niet en ging al uit van stijgende energieprijzen; prijzen zullen ongetwijfeld weer omlaag gaan; prijzen zullen daarna weer gematigd stijgen.

Democraten Hilversum:
- is het onduidelijk hoe het staat met de prestatieafspraken met woningcorporaties; wethouder **Heller** stelt dat het proces stil ligt bij afwezigheid van mensen die zich daarmee nu bezig kunnen houden;
- vraagt wat dat betekent voor de prestatieafspraken en of er nu problemen zijn; wethouder **Heller** ontkent dat er problemen zijn, maar de beleidsaanscherpingen en intensiveringen die in de woonvisie zijn afgesproken zijn nog niet vertaald in afspraken met de woningcorporaties;
    - **Hart voor Hilversum** vraagt wat er wel doorgaat op het gebied van wonen; wethouder **Heller** antwoordt dat beleidsvorming en uitvoering stil liggen; reguliere woningtoewijzingen lopen wel door.

GroenLinks:
- vraagt hoe de wethouder aankijkt tegen extra budget voor warmtescans van woningen; wethouder **Heller** had vorig jaar geld over van de rijkssubsidieregeling, waarmee de eigenaren van woningen in de Astronomische buurt een warmtescan is aangeboden.

Het **CDA**:
- vraagt naar het proces over hoe zorg binnen de huidige woonruimtes kan worden geleverd (pagina 16); wethouder **Heller** heeft al aangegeven hoe het regionale proces verloopt en dat proces gaat in het voorjaar naar een afronding toe; de input is nodig om lokaal daarop voort te bouwen; met het exacte antwoord komt hij nog terug;
    - **D66** vraagt waarom het college kiest voor een enge definitie van de woonzorgvisie, die alleen gaat over zorglevering in de huidige woonruimtes; wethouder **Heller** stelt

dat het niet de inperking is die door de raad is gegeven voor de lokale woonzorgvisie; de lokale woonzorgvisie is breder dan de regionale woonzorgvisie.

De **ChristenUnie**:
- vraagt of het beleid erop is gericht om het aantal bomen niet te laten afnemen en hoe dat zich verhoudt tot de duizendbomenmotie; de **voorzitter** meent dat die vraag goed vooraf gesteld had kunnen worden; wethouder **Heller** antwoordt dat het beleid erop gericht is op vergroening; er is geen instrumentarium om elke boom een op een te laten terugkomen.

D66:
- vraagt of de indruk klopt dat de wethouder ruimte ziet om instrumenten in de regionale huisvestingsverordening toe te passen; wethouder **Heller** gaat de zelfbewoningsplicht via de regionale huisvestingsverordening regelen en ook het vergunningenstelsel voor de middencategorie wordt via die verordening geregeld.

De **VVD**:
- ziet graag volgend jaar activiteit op geothermie en informeert naar ruimte in de begroting daarvoor; wethouder **Heller** is die brede wens bekend, maar het probleem is de ambtelijke capaciteit; alle formatie is nu bezet; de kennis over geothermie is niet in huis en die zou dan ten koste gaan van een andere activiteit;
    - **D66** heeft bij de Transitievisie Warmte gehoord ruimte te hebben voor andere voorzieningen, maar nu hoort zij dat er geen budget is; wellicht verwelkomt de wethouder een amendement waarbij hij meer budget krijgt; wethouder **Heller** herhaalt binnen het huidige budget geen ruimte te hebben.

De **SP**:
- informeert naar de status van de overleggen over de capaciteit van het energienet en of daar consequenties aan verbonden zijn voor de begroting; wethouder **Heller** ziet van daaruit nu geen gevolgen voor de gemeentelijke begroting.

De **PvdA**:
- verwacht in 2022 activiteiten wat betreft extra opvang van vluchtelingen in Hilversum; wethouder **Heller** is daarover al enkele maanden in gesprek; het gaat om een nieuwe regionale locatie voor asielzoekers; het gaat om drie locaties van 60 mensen; daarna is het verzoek gekomen voor noodopvang, waarop de regio hetzelfde antwoord heeft gegeven, dus kleinschaligheid; gesprekken over kleinschaligheid zijn voor het zomerreces niet van de grond gekomen; er is een defensielocatie in beeld die iets groter is; Defensie moet dan overwegen of defensieactiviteiten te combineren zin met opvang van asielzoekers.

Vragen aan wethouder Kuipers (2.30)
De **VVD**:
- is benieuwd hoe de krapte op de arbeidsmarkt bij Hilversumse bedrijven in de taskforce wordt meegenomen en of er voldoende tractie op komt om dat verschil te dichten; wethouder **Kuipers** heeft daarvoor aandacht; bezien wordt of Horecastart kan worden ingericht.

De **SP**:
- herinnert aan gedane toezeggingen over kleine ondernemers en ondernemen in buurten en wijken en leest dat niet terug in de begroting; wethouder **Kuipers** gaat de Agenda economie en media komend jaar herijken; in het centrum gaat hij aan de slag met de Gebiedsagenda centrum; binnen het doorgaande werk heeft hij ook aandacht voor ondernemers in de wijken;
- vindt het antwoord een magere uitvoering van de toezegging en vraagt de wethouder meer haast te maken met het spreken met ondernemers in buurten en wijken; wethouder **Kuipers** zegt dat toe.

D66:

- vraagt om voorbeelden van een bijdrage van cultuur in de wijk aan het leef- en vestigingsklimaat; wethouder **Kuipers** denkt daarbij aan Werf 35, de Meentwerf, Summer in the City en de Kwekerij in het Centrum; er zijn voldoende middelen om daarmee iets te kunnen doen.

Democraten Hilversum:
- stelt dat niet meer geld beschikbaar stellen voor kunst en cultuur het onmogelijk maakt om breder daarop in te zetten; wethouder **Kuipers** heeft afgesproken eerst de uitgangspunten van nieuw cultuurbeleid met de commissie te bespreken en de financiën op te nemen in de voorjaarsnota; volgend jaar is het geld goed geborgd; het gaat dus om een discussie over de nieuwe cultuurnota.

De **VVD**:
- is benieuwd hoe vanuit de portefeuille van wethouder Kuipers wordt gekeken naar precariobelasting voor ondernemers; wethouder **Kuipers** zal op enig moment weer precariorechten moeten gaan heffen; wat betreft terrassen kan worden gedacht om het geld over meer vierkante meters terras te verdelen; over het tegemoetkomen van ondernemers moet verder nog worden nagedacht;
- zoekt een concreter antwoord op de voorgaande gestelde vraag; wethouder **Kuipers** wil daarover nog even nadenken.

De **SP**:
- herinnert aan een gedane toezegging over een nota over zorg en economie, waartoe zij nog geen aanzet heeft gezien; gevraagd wordt wanneer die nota, een aanzet daarvoor, een BOT-overleg of een bouwstenenoverleg daarvoor kan worden verwacht; wethouder **Kuipers** laat weten dat die nota een plek in de Agenda economie en media zou moeten krijgen; er zijn kansen richting Arenapark en het ziekenhuis, die agenda staat voor het eerste kwartaal volgend jaar in de planning;
- informeert naar de bereidheid om met de SP een beeldvormende sessie te organiseren om het beeld voor het eerste kwartaal van 2022 volledig te krijgen; wethouder **Kuipers** verklaart zich daartoe bereid.

Democraten Hilversum:
- hoorde van de directeur van Hilversum Marketing dat Hilversum nog steeds een imagoprobleem heeft, nadat daarin € 3,2 miljoen is gestoken; wethouder **Kuipers** erkent dat Hilversum nog meer moet samenwerken en is het niet eens met het toegekende imagoprobleem; wel is samenwerking essentieel om te zorgen dat Hilversum een sterke positie in de regio heeft.

De **VVD**:
- stelt een vraag over kpi's en economische doelstellingen en vraagt of er een kpi moet zijn voor economische groei; wethouder **Kuipers** verklaart zich daartoe bereid, maar vraagt zich af of die groei hard te vangen is zoals met andere kpi's; over wonen en werken komen er in het kader van de omgevingsvisie straks op meerdere plekken gebiedsagenda's; dat zou een te gebruiken instrument kunnen zijn.

Democraten Hilversum:
- vraagt wat de wethouder Cultuur met wethouder Heller gaat doen om de Kerkbrink als cultureel erfgoed te behouden; wethouder **Kuipers** staat open voor een goed gesprek met erfgoedinstellingen, wat onderdeel is van het participatietraject, waarbij grenzen van wat wel en niet kan gevonden kunnen worden;
    - de **SP** krijgt signalen dat er in wijken en buurten behoefte is van een steunpunt van de bibliotheek en vraagt of de wethouder bereid is daarnaar te kijken; wethouder **Kuipers** wil dat eerst bespreken in een bestuurlijk overleg met de bibliotheek.

De **voorzitter** vat de gedane toezeggingen en mededelingen samen;
- de twee kanten van het beleid rondom sekswerkers belichten;
- inzicht geven in het totaal van de juridische kosten;
- het programma ‘Begroten op instrumentaal niveau voor de raad’ bespreken in de audit- en rekeningcommissie;
- de inzet van de nieuwe gemeentesecretaris op de personele bezetting;
- het voeren van bestuurlijk overleg met de bibliotheek over dependances in de wijken;
- samen met de SP een beeldvormende sessie organiseren over een agenda zorg en economie.

4. Oordeelsvorming Programmabegroting 2022 en Belastingverordeningen 2022 (0.4)
Woordvoerders:
Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R. Redmeijer en J.A.C. Slingerland; D66: J. Deen en H.R. Jaarsma; VVD: F.R. Reijmerink en M.F. Vogel; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers en J.A. van waarden; CDA: G.J. Postma en D.E.O. Streutker; SP: mw. B. Verweij en P. Vonk; ChristenUnie: R.M. Goedhart en mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl en H.P. Blok; Democraten Hilversum: R. Docter en J.E.M.G. Göbbels.
College: P.I. Broertjes, burgemeester en B. Heller, G. Kuipers, A.R.C. Scheepers, mw. K.J. Walters en mw. A.J. Wolthers, wethouders.

Hart voor Hilversum:
- ziet een reële en sluitende begroting voor zich liggen, waarvan zij erg blij werd;
- constateert een structurele begroting voorliggen, wat belangrijk is gezien de problematiek van de afgelopen jaren en het gebrek van de juiste vergoeding vanuit het Rijk op het sociaal domein en gezien de coronapandemie;
- complimenteert in dezen de wethouder Financiën en het college daarmee;
- complimenteert de opstellers van het document voor de leesbaarheid en helderheid ervan;
- maakt zich grote zorgen over tekorten in de organisatie en bij de ambtenaren;
- is ook bezorgd over ambities op wonen; de gemeente loopt kansen mis op flexwonen, de verdichtingsscan, bij ontwikkelingen van het Circusterrein, waarmee ook inwoners tekort wordt gedaan;
- heeft grote zorgen over de financiële balans tussen het fysieke en sociale domein en betreurt dat die soms lijkt door te slaan naar het fysieke domein;
- is niet vies van ambitie voor Hilversum, maar vraagt om rust en ruimte voor fatsoenlijk inwonersparticipatie;
- vindt de verlaging van de woonlasten prettig, maar is bezorgd over de stijgende energiearmoede en het niet kunnen meedoen van bewoners met een laag inkomen in de verduurzaming;
- is teleurgesteld dat het beleid voor bluswatervoorziening niet voorligt, terwijl het college in april jl. liet weten dat dit spoed had;
- hoopt dat met de septembercirculaire iets te doen is om zorgen weg te nemen;
- is al met al content met de begroting, die voor een nieuwe raad en nieuw college voldoende ruimte laat om aan de slag te gaan op een gezonde financiële basis.

Het **CDA**:
- is ingenomen met de gezonde financiële ontwikkeling van de begroting en met het coronaherstelplan;
- is blij met het eerste MPG als beheerinstrument;
- is sterk voorstander van het stellen van een grens aan de omvang van investeringen in het fysieke domein en zal daarom de financiële positie van de gemeente op dat punt kritisch blijven volgen en waar nodig voorstellen doen om die te temporiseren als dat voor de uitgaven op het fysieke domein nodig is;
- vraagt of de raad nu over voldoende beheerinstrumenten beschikt en of de juiste mensen er zijn om risico’s van grote projecten adequaat te beheersen; zijn er risico’s op onverwachte kostenoverschrijdingen en andere onvoorziene zaken;

- mist in de risicoparagraaf een beschouwing om het risico te managen en hoe de raad daarop grip kan houden;
- is kritisch op punten die niet in de begroting staan, zoals de uitvoeringsproblematiek rondom Wmo welzijn en de jeugdzorg; lange wachttijden voor zorg zijn nog niet opgelost; maatwerk is er nog te veel vanuit regels en te weinig vanuit de belevingswereld;
- is van oordeel dat voor te veel jongeren de zorg nog niet op maat genoeg is;
- ziet de risico's van post Covid stevig naar de gemeente toekomen, wat op termijn kan leiden tot hogere lasten op het sociaal domein;
- denkt niet dat het enkel toeleiden van zzp'ers naar de creatieve industrie afdoende zal zijn;
- mist concrete aandacht voor werkelijke verduurzaming en de energietransitie;
- pleit voor meer actieve regie op het duurzaamheidsbeleid;
- meent dat er een forse versnelling nodig is om isolatie van slecht geïsoleerde woningen te bevorderen en vraagt het college daarop het voortouw te nemen;
- noemt als speerpunten voor 2022:
    - kwaliteit en maatwerk moeten leidend zijn in het zorg- en welzijnsbeleid;
    - investeren en energie besparen en isolatie;
    - een degelijke financiële huishouding, met ruimte voor investeringen binnen gezonde grenzen, maar met een adequaat en nog verder te ontwikkelen beheersinstrumentarium.

D66:
- waardeert de solide wijze van begroten; er is meer grip op de sterk toegenomen kosten van het sociaal domein en die kosten worden reëel begroot; de betrouwbaarheid daarvan is daardoor in zijn geheel toegenomen;
- vindt een gezond meerjarensperspectief nodig, zeker nu is besloten tot het vormgeven van een aantal grote gebiedsontwikkelingen;
- blijft het nodig vinden kritisch te blijven op kosten en te zoeken naar bezuinigingen, wat zij in de begroting terugziet; zo blijft er ruimte om te investeren in bijvoorbeeld een duurzame en sociale stad;
- beschikt over een goed MPG om de grote uitgaven in beeld te houden;
- ziet dat duurzaamheid meer geld vraagt om de energietransitie mogelijk te maken; voorkomen van energiearmoede behoeft wel degelijk overweging;
- constateert dat het lek van de GAD nog niet gedicht is, omdat de controle bij de besturende organisatie steeds meer zoek is geraakt; overweegt om het beleid meer naar de gemeente terug te trekken;
- wil iets doen met duurzaamheid;
- noemt 2022 het jaar van herstel in de wijk, met meer cultuuractiviteiten, het is ook het jaar van vooruitkijken naar de omgevingsvisie, een nieuwe coalitie en een nieuwe burgemeester;
- wil qua duurzaamheid steeds meer, zoals natuurinclusief bouwen;
- wil slimmer omgaan met regels qua duurzaamheid, waarbij maatwerk mogelijk moet zijn zonder willekeur.

De **ChristenUnie**:
- vindt de exploitatiebegroting er goed uitzien, maar stelt vast dat veel geld moet worden geleend voor grote investeringen;
- mist dat aspect in de financiële beschouwingen en vindt de duiding van de zes kengetallen nog wat mager; als een daarvan in het rood komt wil zij een specifieke toelichting hebben aan de raad;
- geeft mee dat het college eerder in gesprek moet met de raad, de begroting wordt dan meer een gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- ziet genoeg ambities op het gebied van een goede dienstverlening aan inwoners; in de praktijk zijn er lange wachttijden bij Publiekszaken, slechte bereikbaarheid van ambtenaren of is er sprake van niet teruggebeld worden; dat is een is er slecht visitekaartje van een mediastad;

- wordt nog niet blij van het digitale sociale platform op Hilversummers.nl, maar geeft dat nog het voordeel van de twijfel; een digitaal sociaal platform kan namelijk herstel op het gebied van sociale cohesie in de hand werken;
- stelt dat het college meer de regie moet nemen op het gebied van de energietransitie; onzekerheden over bijdragen van het Rijk en afwachten van initiatieven vanuit een wijk betekenen niet dat de gemeente moet afwachten; dat geldt ook voor energiearmoede;
- heeft best veel moeite met de bomenambitie van het college; handelen in de geest van de bomenmotie klinkt heel mooi, maar veel inwoners kunnen daar niet in meevoelen;
- stelt dat het op het gebied van wonen ook sneller kan;
- gaat het mentale welzijn van jongeren echt aan het hart; extra zorg is nodig tegen eenzaamheid, dreigend crimineel gedrag, vandalisme etc.; samen met partners kan het college op goed gaan naar onderliggende problemen, waarbij een basis te legen is die ook preventief werkt; preventie kost geld en is een investering;
- wil als het om sociaal beleid gaat royale pleisters daarvoor gebruiken, die blijvende etterende wonden voorkomen.

De **VVD**:
- ziet een solide en realistische begroting voorliggen en vraagt zich af of die ook gerealiseerd zal worden, gezien de mensen die deze moeten uitvoeren;
- is benieuwd of een serieuzere taskforce nodig is om ambities te laten aansluiten op wat nodig is;
- vindt de opdeling tussen fysiek en sociaal een verkeerd beeld geven, omdat een woning ook belangrijk is;
- beschikt over een knop om aan te draaien middels de goede septembercirculaire;
- komt in de raadsvergadering terug op de precariorechten en geothermie;
- wil bij energietransitie kijken naar de benodigde ontwikkeling om verder te komen;
- wil mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo snel mogelijk activeren;
- noemt de € 6,1 miljoen voor jeugdzorg een incidentele compensatie; wat de VVD betreft kan geld alleen niet de oplossing zijn; geldgebrek is een symptoom van het probleem in de jeugdzorg en niet de oorzaak ervan.

De **PvdA**:
- vraagt zich af of het college over zijn graf heen aan het regeren is;
- is bezorgd over de langlopende investeringen en de slechte kengetallen;
- is het niet eens met het niet uitgeven van € 5 miljoen van het extra geld aan jeugdzorg;
- wijst erop dat Hilversum minder uitgeeft aan zorg en welzijn in vergelijking tot even grote gemeenten; per inwoners is de gemeente hartstikke zuinig;
- is bang dat op het gebied van wonen te veel vertraging is opgetreden; een gevolg is dat jongeren langer thuis moeten wonen; huishoudens die moeten rondkomen van de bijstand kunnen daardoor gekort worden bij een meerpersoonshuishoudens; zij dient een motie in om daarnaar coulanter te kijken;
- ziet geen concrete plannen voor vluchtelingenopvang, maar de urgentie voor tijdelijke opvang is heel hoog, terwijl andere gemeenten al een stapje extra hebben toegezegd; zij vindt dat het college veel daarmee harder aan de slag moet gaan en kondigt een motie daarover aan;
- wil energiearmoede opvangen door mensen die hierdoor getroffen zijn en daardoor in de problemen komen op te vangen en verduurzaming uit te breiden, ook voor huurders; daarop komt zij in de raadsvergadering terug;
- valt het op dat alle Hilversumse investeringen in mensen, sport, cultuur,welzijn, inkomensondersteuning en milieu de afgelopen vier jaar zich ruim onder het gemiddelde bevinden van gemeenten van 50.000 tot 100.000 inwoners.

GroenLinks:
- denkt dat het college een prachtige erfenis achterlaat; er is ruimte voor initiatieven, die op duurzaamheid zullen moeten liggen;

- wil minder laten vliegen en autorijden en meer aandacht voor preventie en gezondheidszorg; minder roken, meer bewegen en minder drinken zijn absoluut nodig om de aarde bewoonbaar te houden voor de kinderen;
- complimenteert het college met de inzet naar aanleiding van corona; ondernemers zaten niet stil, welzijnwerkers en het onderwijs gingen door;
- is het duidelijk dat de gevolgen van corona niet evenredig zijn verdeeld; zij wil aandacht blijven bieden aan de meest kwetsbaren;
- wil kijken naar het realisme van de taakstelling van de zorgkosten, aarzelt over de haalbaarheid daarvan en of men die moet overdragen aan een volgend college;
- vindt niet voldoende stappen gezet op het gebied duurzaamheid;
- gaat het graag met het college graag hebben over energiearmoede en de uitbreiding van warmtescans;
- stelt dat versnelling nodig is wat betreft zonnepanelen;
- wenst de nieuwe gemeentesecretaris veel succes om te zorgen voor voldoende medewerkers en het realiseren van de hoge ambities; hem wenst zij ook heel veel werkplezier;
- kijkt uit naar de discussie met inwoners over de omgevingsvisie, of 3.000 woningen genoeg is, waar die moeten komen en hoe hoog die moeten zijn;
- hoopt van harte dat het college in de laatste maanden weer fysiek mag praten met mensen, instellingen en burgers, zodat weer volop geparticipeerd kan worden en Hilversummers kunnen meepraten over wat hen drijft; Hilversum leefbaarder maken.

De **SP**:
- stelt vast dat volgens de Hilversum Monitor 32,7% van de Hilversumse inwoners geen vertrouwen in het gemeentebestuur heeft en de streefwaarde van het bestuur 35% is, welke ambitie hoger moet;
- deelt de zorg van andere fracties over dienstverlening en verwacht meer dan te zeggen dat daaraan wordt gewerkt;
- heeft grote zorgen over zorg en welzijn; op 4 juli 2018 is een motie over het terugdringen van wachtlijsten unaniem aangenomen en die lijkt geen andere prioriteit van het college te krijgen; wethouder Walters onderzoekt slechts enkele zaken;
- constateert dat van de € 6,1 miljoen extra van het Rijk voor jeugdzorg slechts € 500.000,- naar de jeugdzorg gaat, waardoor wachtlijsten niet worden opgelost;
- wil stoppen met algemene voorzieningen voor mensen met psychische problemen en hen maatwerk bieden;
- leest weinig in de begroting over echte keuzes voor jeugd, veiligheid en activiteiten;
- is blij met de toezegging van wethouder Kuipers om met haar een beeldvormend blok over zorg en economie te realiseren, wat tijd zal worden;
- wil meer werk maken van ondernemen in buurten en wijken, wil vooral laten praten met buurtondernemers aan de Larenseweg, die zwaar in de rats zitten;
- vindt het echt nodig na te denken over zorg, onderwijs en welzijnsvoorzieningen bij een toename van inwoners gezien de bouwambities van het college;
- ziet te weinig sociale huurwoningen, niet serieus genomen participatie en weinig zorgzaamheid voor de leefomgeving;
- legt in de raadsvergadering voorstellen voor over zorg, veiligheid, jeugd, duurzaamheid voor de kleine buurt, decriminaliseren van sekswerk en toegankelijkheid.

Leefbaar Hilversum:
- is blij met de verschillende versies van de begroting;
- oppert de gedachte de begroting voor inwoners ter inzage te leggen;
- is blij met nieuwe dingen in de begroting, maar mist nog heel veel;
- noemt het positief dat de begroting is gericht op herstel, maar denkt dat de ergste crisis nog moet komen;
- ziet veel klein leed in de maatschappij en ziet daarvan niets terug in de begroting; grote organisaties krijgen subsidies; kleine organisaties krijgen dat niet, zoals de voedselbank;
- stelt dat vooral vrijwilligers de samenleving hebben gered, waarvoor de gemeente niets doet;

- ziet niets in de begroting over leefbaarheid en groen, waar mensen blij van worden; in plaats daarvan wordt gefocust op bouwprojecten; men zou bottom up geld moeten stoppen in innovatieve projecten en een nieuwe bestuurscultuur.

Hilversums Belang:
- ziet de gemeentelijke financiële weerbaarheid snel dalen; grote projecten gaan samen meer dan € 100 miljoen kosten, waarna de gemeente geen tegenvallers meer kan opvangen, zodat bezuinigingen nodig zijn, een uitdaging voor het college;
- kiest voor de inperking van de projectenportefeuille;
- staat voor een solide financieel beleid en een humaan zorgbeleid;
- staat pal voor de inwoners, de gewone mensen;
- ziet dat het doel van het collegeakkoord bij lange na niet gehaald wordt op het gebied van het terugbrengen van de afhandeltermijn van de Wmo-zorgvraag van maximaal twee weken en het 25% meer uitstromen van mensen naar betaald werk; zij ziet het totale aantal mensen in de bijstand zelfs toenemen;
- vraagt zich af of het college wel de juiste keuzes maakt; het college zegt in een brief uit 2018 dat de inhoudelijke keuzes en de daarvoor benodigde middelen de basis zijn voor de begroting, waarin zij zich kan vinden; Hilversums Belang kiest voor inwoners en een effectieve inzet van middelen;
- roept het college op te stoppen met werkwijzen die niet werken: het bijplussen van fte die geen effect hebben, maar mogelijk te kiezen voor alternatieven, zoals Tilburg en Den Bosch hanteren om mensen uit de bijstand te krijgen.

Democraten Hilversum:
- ziet in de begroting veel open einden, zoals datagedreven werken, een plafond van de reserve stedelijke ontwikkeling, een woonzorgvisie, een sportnota, een binding van werknemers bij de gemeente, prestatieafspraken met woningcorporaties en het gesprek met het waterschap over kosten;
- voorspelt dat de gemeente aan de lat zal staan voor het uitbaggeren van de Oude Haven;
- wreekt het dat de begroting geen heldere prioriteiten bevat; het gaat om ouderwets beleid gericht op ongeremde groei, die ten kosten gaat van biodiversiteit en een gezonde leefomgeving;
- ziet de organisatie steeds meer vastlopen door onvervulbare vacatures, oplopende kosten en eroderend maatschappelijk draagvlak omdat participatie een schijnvertoning blijkt te worden;
- vindt een sleutelzin in de begroting dat ‘het begrotingsjaar 2022 sterk onder invloed staan van de uitkomst van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022’;
- vindt het tijd voor een andere koers.

Debat

Hart voor Hilversum:
- vraagt waarop Leefbaar Hilversum baseert dat kleine initiatieven geen steun zouden hebben gehad; **Leefbaar Hilversum** zegt in het algemeen dat de gemeente geld geeft aan grote organisaties, maar geen aandacht heeft voor de kleinere;
- ziet bijvoorbeeld Versa Welzijn goede dingen doen, die Leefbaar Hilversum met haar opmerkingen tekort doet; **Leefbaar Hilversum** merkt op dat kleine organisaties niet worden ondersteund en ook geen gesprekken hebben met de gemeente.

GroenLinks:
- vraagt of D66 de taakstelling op het sociale domen realistisch en haalbaar vindt; **D66** zoekt wat dat betreft nog nadere informatie; de sprong van 2022 naar 2023 van € 300.000,- naar € 1,2 miljoen besparen is best heel groot; daarin heeft de raad nog wel wat te doen; **GroenLinks** meent dat prudent begroten ook een realistische taakstelling vraagt.

De **SP**:

- vraagt of het D66 en GroenLinks ook meewegen dat de Adviesraad Sociaal Domein op bezuinigingen negatief heeft geadviseerd; **D66** vindt de ambitie goed om kosten te besparen om efficiënter te zijn en eventueel te bezuinigen; anders eet het sociaal domein de rest van de begroting leeg; **GroenLinks** weegt dat advies altijd mee.

De **PvdA**:
- vraagt wat GroenLinks vindt van de uitspraak van wethouder Walters dat gezien wat structureel te verwachten is bezuinigingen in het meerjarenperspectief niet te annuleren zijn; **GroenLinks** gaat de antwoorden van de wethouder deze week wegen en wil in het algemeen haar ogen niet sluiten voor de stijgende zorgkosten in heel Nederland; als daaraan niets gebeurt zijn ze onbetaalbaar; nationaal zullen daarover ook besluiten genomen moeten worden; zij is daarom benoemd naar de visie van de VVD, die zegt dat 9,1% van de jongeren die hulp nodig heeft; waaraan denkt de VVD bij al die jongeren die hulp nodig hebben; de **VVD** ziet daarvoor verschillende oplossingsmogelijkheden, zoals maatregelen vanuit de regio; ook kan de bekostigingssystematiek gewijzigd worden naar een lumpsum- of taakgerichte bekostiging; psychiater *Denys* verkondigde in *De Volkskrant* dat te vaak een beroep gedaan wordt op de GGZ; bezien zou moeten worden wat al dan niet jeugdhulp is; er is geen eenduidig antwoord op de vraag te geven, maar er zijn wel verschillende knoppen om aan te draaien.

De **PvdA**:
- vraagt of GroenLinks vindt dat het tijd wordt dat de raad zich uitspreekt over vluchtelingenopvang; **GroenLinks** is van mening dat de regio daarin meer zou kunnen doen; zij hoopt vooral dat het COA hierop versneld inzet.

De **ChristenUnie**:
- vraagt of de PvdA reden heeft om te denken dat de raad niet eenstemmig is over de komst van asielzoekers; de **PvdA** hoopt dat niet, maar vraagt zich af of de raad zich hierover actiever moet uitspreken, zeker bij partijen die zich hierover niet positief uitspreken.

Het **CDA**:
- pleitte voor meer regie en tempo op duurzaamheid en vraagt of GroenLinks het daarmee eens is; **GroenLinks** vindt het nodig om aan meer bewegen en minder roken en drinken aandacht te besteden; qua duurzaamheid had zij meer verwacht van het landelijke beleid en hoopt zij dat het nieuwe kabinet de hete adem van de stijgende zeespiegel voelt; van die landelijke overheid moet budget vandaan komen; het **CDA** gaat het hier om specifieke maatregelen waarbij de regie vanuit de gemeente moet komen, wat een actievere rol vraagt; **GroenLinks** is voor meer warmtescans en vraagt sneller met besturen van scholen naar daken te kijken.

D66:
- vraagt hoe GroenLinks aankijkt tegen meer collectieve vormen van warmteopwek en hoe de gemeente daarin een actievere rol kan spelen; **GroenLinks** houdt collectieve mogelijkheden goed in de gaten, maar steekt momenteel in op individuele oplossingen; collectieve oplossingen zijn nu niet in grote mate voorhanden.

De **PvdA**:
- vraagt of het niet makkelijk is om bij duurzaamheid naar wethouder Wolthers te wijzen; **GroenLinks** ging het daarbij om de relatie met de schoolbesturen, maar weet zeker dat wethouder Heller daarbij aan haar zijde staat om schoolgebouwen te verduurzamen; de **PvdA** hoopt dat de portefeuillehouder duurzaamheid zelf ook het gesprek aangaat over duurzaamheid; **GroenLinks** meent dat collegeleden dat uitstekend onderling kunnen regelen.

Wethouder **Walters**:
- corrigeert dat Fiore in 2020 € 10.000,- ontvangt en dit jaar € 10.000,- extra vanwege corona.

Wethouder **Scheepers**:
- verzekert bovenop de problematiek van bluswater te zitten, de brandweer kijkt naar de hele regio en zal niet nalaten indien nodig daarover in de volgende begrotingscyclus een investeringsvoorstel voor te leggen; in de huidige begroting is nog geen ruimte; de **SP** wil bij een toenemend inwoneraantal werk maken van bluswater; wethouder **Scheepers** zorgt in nieuwe wijken meteen dat het bluswater op orde is; het probleem gaat met name om de bestaande wijken; de **SP** wil de toezegging dat bij nieuwe projecten een paragraaf in het plan zit over de bluswatervoorziening; wethouder **Scheepers** gaat het vooral om de verdeling van de putten; dat is de verantwoordelijkheid van de brandweer en de waterleidingbedrijven;
- vindt een maximaal investeringsbedrag ingewikkeld, omdat dat samenhangt met andere factoren; in onderwijshuisvesting zit voorfinanciering; jaren daarna is er minder te investeren en zijn er meer bijdragen van het Rijk;
- legt uit dat Hilversummers.nl geen sociale kaart, maar een sociaal platform is, dat een fantastische prestatie is
- noemt het niet zeker of de kosten van het uitbaggeren van de Oude Haven voor rekening van de gemeente komen.

Leefbaar Hilversum:
- vraagt de SP iets meer te vertellen over de duurzaamheid voor de kleine portemonnee; de **SP** heeft aandacht voor de kleine beurs rondom de energiestrategie en kondigt een motie daarover aan;
- vraagt de SP hoe men anders met het geld voor sociaal domein kan omgaan; de **SP** stelt dat dat geld weglekt naar regioclubjes en wil dat weer naar de gemeente toe halen; er is belang om dienstverlening en het proces op orde te krijgen; geld voor zorg moet naar zorg.

Advisering aan de raad
Alle fracties vinden het voorstel rijp voor de raad met debat.

Hart voor Hilversum, het **CDA, D66** en **Hilversums Belang** adviseren positief.

De **ChristenUnie,** de **VVD,** de **PvdA, GroenLinks,** de **SP, Leefbaar Hilversum** en **Democraten Hilversum** maken een voorbehoud.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 23.30 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraadsvergadering van 8 december 2021,

De griffier, De voorzitter,

P.M.H. van Ruitenbeek. P.I. Broertjes.